

§Sygn. akt **IV Ka 376/17**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Urbańska - Trzecka

Sędziowie SO Adam Sygit - sprawozdawca

SO Małgorzata Lessnau-Sieradzka

Protokolant st. sekr. sądowy Aleksandra Deja - Lis

przy udziale Danuty Ciesińskiej - prokuratora Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz Północ w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 13 września 2017 r.

sprawy **S. J.** s. J. i M. ur. (...) w B.

oskarżonego z art. 177 § 2 k.k. w zb. z art. 177 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 2 lutego 2017 r. sygn. akt III K 664/16

1.zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a.w opisie przypisanego oskarżonemu czynu dane pokrzywdzonego (...) prostuje na (...);

b.jako podstawę prawną orzeczonego dozoru kuratora przyjmuje art. 73 § 1 k.k.;

2.utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

3.wymierza oskarżonemu tytułem opłaty kwotę 30 (trzydziestu) złotych a oskarżycielowi posiłkowemu tytułem opłaty kwotę 60 (sześćdziesięciu) złotych i obciąża ich wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym za doręczenia i za uzyskanie karty karnej w częściach równych, tj. w kwotach po 25 (dwadzieścia pięć) złotych a wydatkami związanymi z opiniowaniem przez biegłego J. K. obciąża wyłącznie oskarżyciela posiłkowego.

SSO Małgorzata Lessnau-Sieradzka SSO Mariola Urbańska-Trzecka SSO Adam Sygit

Sygn. akt IV Ka 376/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2 lutego 2017 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt III K 664/16, oskarżonego S. J. uznano za winnego tego, że w dniu 30 kwietnia 2016 roku w B. na ul. (...), kierując samochodem osobowym marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, w związku z czym stracił panowanie nad kierowanym pojazdem i zjechał na lewe pobocze uderzając prawym bokiem pojazdu w słup oświetleniowy, w wyniku czego śmierć na miejscu poniósł pasażer pojazdu B. Z., a drugi pasażer P. J. (1) doznał

obrażeń ciała w postaci urazu wielonarządowego, licznych drobnych ran głowy okolicy czołowo – ciemieniowej oraz złamania II, III i IV kości śródstopia po stronie prawej, tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 11 § 3 k.k. i art. 177 § 2 k.k., skazano go na karę roku pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. i art. 73 § 2 k.k. i art. 72 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawieszono na okres lat trzech, w okresie próby oddano oskarżonego pod dozór kuratora sądowego i zobowiązano go do informowania kuratora o przebiegu okresu próby. Na podstawie art. 42 § 1 k.k. i art. 63 § 4 k.k. orzeczono wobec oskarżonego S. J. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres lat pięciu i na jego poczet zaliczono mu okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 30.04.2016 r. Na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzeczono od oskarżonego S. J. nawiązkę w kwocie 10.000 zł na rzecz D. i M. Z.. Ponadto zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe oraz kwotę 180 zł tytułem opłaty.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli:

1.obrońca oskarżonego, skarżąc go w zakresie kary i wnosząc o wyeliminowanie orzeczenia o oddaniu oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego i zobowiązania go do informowania kuratora o przebiegu okresu próby oraz o orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych określonego rodzaju, tj. w zakresie kategorii B na okres 3 lat,

2.pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, skarżąc go w całości i zarzucając obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, tj.:

-art. 2 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 1 pkt 2 i 5 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego oskarżyciela posiłkowego z dnia 9 grudnia 2016 roku oraz brak aktywności dowodowej sądu z urzędu, a w konsekwencji brak wszechstronnego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, w tym okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa, co mogło mieć wpływ na treść wyroku w zakresie ustaleń faktycznych odnośnie znamion strony przedmiotowej i podmiotowej czynu zarzucanego oskarżonemu,

-art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w wybiórczej i dowolnej ocenie wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadka P. J. (1) oraz dopasowaniu dowodów na potwierdzenie przyjętej przez sąd wersji opartej na powyższych dowodach, które są wewnętrznie sprzeczne oraz wzajemnie rozbieżne, wbrew zasadom prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, bez logicznego uzasadnienia przyjętej wersji oraz z pominięciem przy ustaleniu podstawy faktycznej wyroku okoliczności (dowodów) świadczących na niekorzyść oskarżonego, co mogło mieć wpływ na treść wyroku w zakresie ustaleń faktycznych odnośnie znamion strony przedmiotowej i podmiotowej czynu zarzucanego oskarżonemu,

-art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez brak zasądzenia od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego wydatków poniesionych w sprawie, w tym z tytułu ustanowienia jednego pełnomocnika będącego adwokatem, podczas gdy obowiązek ich zasądzenia wynikał z w/w przepisów k.p.k. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie,

-rażącą niewspółmierność (łagodność) orzeczonej wobec oskarżonego kary oraz środka karnego, jak również niesłuszne zastosowanie środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary, poprzez nadmierne uwzględnienie przy wymiarze kary okoliczności łagodzących (przyznania się do winy, braku mataczenia w sprawie, niekaralności, młodego wieku oskarżonego) przy jednoczesnym pominięciu niektórych okoliczności obciążających oskarżonego oraz niedostatecznym uwzględnieniu pozostałych (rangi naruszonych przez niego zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu, tragicznych następstw przestępstwa a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa),

i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a alternatywnie o jego zmianę poprzez wymierzenie oskarżonemu kary dwóch lat pozbawienia wolności, względnie orzeczenie jednocześnie kary trzech miesięcy pozbawienia wolności i kary dwóch lat ograniczenia wolności, orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat i

zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym według przedłożonego spisu kosztów a także kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacje były bezzasadne a zmiany wyroku dokonano z urzędu z uwagi na wadliwe wskazanie podstawy prawnej orzeczonego dozoru kuratora oraz nieprawidłowe wskazanie nazwiska jednego z pokrzywdzonych.

I.

Oдноśnie apelacji obrońcy oskarżonego.

Rację ma skarżący, iż w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obligatoryjnego oddania oskarżonego pod dozór kuratora sądowego w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary. Choć oskarżony jest osobą młodocianą w rozumieniu przepisów kodeksu karnego to jednak nie przypisano mu popełnienia przestępstwa umyślnego a tym samym nie zostały spełnione wszystkie konieczne przesłanki do zastosowania art. 73 § 2 k.k. Niemniej tego rodzaju rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie – wbrew twierdzeniu apelującego - było konieczne, w oparciu o treść art. 73 § 1 k.k., dla właściwej weryfikacji przyjętej przez sąd pozytywnej prognozy kryminologicznej jako warunku do zastosowania instytucji oddziaływania probacyjnego. Fakt czasowego pozostawiania oskarżonego poza granicami kraju nie jest przeszkodą do podjęcia takiego rozstrzygnięcia, tym bardziej, iż na w/wym. nałożono obowiązek informowania kuratora o przebiegu okresu próby. W związku z tym dokonano jedynie zmiany podstawy prawnej orzeczonego dozoru kuratora sądowego z art. 73 § 2 k.k. na art. 73 § 1 k.k.

Sąd odwoławczy za zasadne uznał orzeczenie zapadłe w trybie art. 42 § 1 k.k. Tragiczne konsekwencje zawinionego, choć nieumyślnie, postępowania oskarżonego i fakt dopuszczenia się sprawstwa wypadku w niedługi czas po uzyskaniu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi uzasadniają wniosek o stwarzaniu przez S. J. znacznego zagrożenia dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W związku z tym winien on na stosunkowo długi okres być wyłączony z niego jako kierujący. Brak było przy tym podstaw zarówno do skrócenia orzeczonego okresu, jak i do ograniczenia zakazu jedynie do określonego rodzaju pojazdów mechanicznych. Takie okoliczności, jak przyznanie się, wyrażenie skruchy, młody wiek, wcześniejsza niekaralność miały znaczenie dla rodzaju i wymiaru kary zasadniczej i w tym zakresie zostały przez sąd I instancji wzięte pod uwagę oraz prawidłowo ocenione.

II.

Oдноśnie apelacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Niezasadny był zarzut prowadzący do wniosku o wadliwym ustaleniu przez sąd I instancji zakresu naruszenia przez oskarżonego zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym a ocenianego przez przyzmat prędkości z jaką poruszał się pojazdem. Apelujący zakwestionował aby prawidłowo przyjęto, że była to prędkość około 80 km/h, jak to wskazano w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Wskazał na rozbieżności istniejące w wyjaśnieniach oskarżonego a dotyczące tej kwestii, sprzeczność takiego ustalenia z pozostałym materiałem dowodowym, wskazującym na to, iż oskarżony poruszał się z prędkością znacznie większą niż przez niego deklarowaną, co mogłoby skutkować przypisaniem umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu oraz brak weryfikacji przez osobę dysponującą w tym względzie wiedzą specjalistyczną mimo, iż został zgromadzony materiał dowodowy na to pozwalający.

W toku postępowania odwoławczego, wobec treści tego zarzutu, jego uzasadnienia i wniosku dowodowego, uzupełniono postępowanie poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego w zakresie rekonstrukcji wypadków a w szczególności celem obliczenia prędkości z jaką poruszał się pojazd kierowany przez oskarżonego bezpośrednio przez zaistnieniem wypadku. Z wniosków pisemnej oraz uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. K. wynika, iż prędkość początkowa samochodu marki R. (...) wynosiła około 69-72 km/h. Biegły zastrzegł, iż jest to przedział prędkości niedoszacowany, jednak brak jest podstaw do czynienia innych,

bardziej niekorzystnych dla oskarżonego, ustaleń. Tym samym nie ma jakichkolwiek obiektywnych podstaw do kwestionowania prędkości na jaką w swoich pierwszych wyjaśnieniach wskazywał oskarżony czyli około 80 km/h. W takiej sytuacji, uwzględniając, iż w miejscu i czasie (z uwagi na porę nocną) zaistniałego zdarzenia, obowiązywało ograniczenie prędkości do 60 km/h brak było podstaw do formułowania wniosku o umyślnym naruszeniu przez kierującego zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Taki wniosek mógłby być uzasadniony jedynie ustaleniem, iż maksymalna dopuszczalna prędkość została przekroczona w sposób znaczący a w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do takiego ustalenia.

Wobec powyższego uznano, iż sąd I instancji nie dopuścił się wadliwych ustaleń faktycznych, co do sposobu popełnienia przez oskarżonego przypisanego mu przestępstwa, prawidłowo ustalił istotne okoliczności sprawy a przyjęcie nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez oskarżonego wskutek wadliwego sposobu prowadzenia pojazdu i niedostosowania prędkości do panujących warunków drogowych jest prawidłowe.

Niezasadny był również zarzut wskazujący na naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów w zakresie oceny wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadka P. J. (1). Apelujący nie przedstawił przekonującej argumentacji, która mogłoby prowadzić od wniosku, że dowody te były wewnętrznie sprzeczne i wzajemnie rozbieżne oraz że oceniono je wybiórczo i dowolnie czyniąc tak celem ich dopasowania do przyjętej przez sąd wersji.

Tego rodzaju zarzut został sformułowany wobec ustalenia przez sąd I instancji, iż to zmarły pokrzywdzony był inicjatorem wyjazdu do B.. Abstrahując od kwestii, iż takie ustalenie faktycznie pozostaje bez jakiegokolwiek wpływu na kwestię sprawstwa i zawinienia oskarżonego, należy wskazać, iż brak jest podstaw aby ustalenie to uznać za wadliwe. Relacje przedstawione przez oskarżonego i świadka P. J. (1) są zgodne a zasady logiki i doświadczenia życiowego nie negują wiarygodności ich wskazań. Formułowanie takiego wniosku przez apelującego przez przyzmat informacji udzielanych przez oskarżonego odnośnie stanu swego zdrowia psychicznego musi zostać ocenione jako nieuzasadnione. Oczywistym przy tym jest, iż w relacjach tych osób, w szczególności pozostającego pod wpływem alkoholu świadka P. J. (1), mogą pojawiać się rozbieżności wynikające ze wskazywania konkretnych godzin wzajemnych kontaktów i dokładnego przebiegu zdarzeń. Nie ma jednak wątpliwości, iż w/wym. zgodnie wskazali, że zmarły pokrzywdzony spotkał się z oskarżonym, spożywał tego wieczora alkohol (co zostało obiektywnie potwierdzone), zainicjował wyjazd do B. i dobrowolnie wszedł do auta kierowanego przez oskarżonego. Brak jest jakiegokolwiek dowodu mogącego zakwestionować prawidłowość tych ustaleń, niezależnie od ich wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Niezasadny był również zarzut, a w szczególności związany z nim wniosek, odnośnie naruszenia art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. Należy bowiem podkreślić, że sąd I instancji zaskarżonym wyrokiem rozstrzygnął wyłącznie o kosztach sądowych, zasądzając je od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa. Zgodnie z treścią art. 616 § 1 pkt 1 k.p.k. koszty sądowe są tylko jednym ze składników kosztów procesy. Odnośnie pozostałych, tj. uzasadnionych wydatkach stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego pełnomocnika (art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k.) w ogóle nie rozstrzygnięto. Oznacza to, że nie tylko nie zasądzono konkretnej kwoty, ale i nie przesądzono zasady poniesienia tego rodzaju kosztów przez oskarżonego. W konsekwencji zachodzi konieczność podjęcia dodatkowego rozstrzygnięcia zgodnie z art. 626 § 2 k.p.k., skoro orzeczenia w tym zakresie nie zawiera zaskarżony wyrok. Uznano, iż takie orzeczenie winno zapaść przed sądem I instancji. Oczywistym jest, iż to oskarżony, związku z przypisaniem mu sprawstwa i zawinienia zarzuconego czynu, winien pokryć koszty procesu w zakresie wydatków oskarżyciela posiłkowego zgodnie z art. 627 k.p.k. ale przedmiotem ustaleń winna być kwota należna z tego tytułu w/wym. Słusznie podniósł apelujący, iż oskarżycielowi posiłkowemu należy się zwrot wydatków rzeczywiście poniesionych a ich wysokość winna zostać udokumentowana. Zdaniem sądu odwoławczego na chwilę obecną brak jest podstaw do sformułowania takiego wniosku w sposób kategoriyczny. Dlatego też sąd I instancji, w przypadku braku jednoznacznego potwierdzenia poniesienia przez oskarżyciela posiłkowego wydatków określonych przedłożonym spisem (k. 195), winien o tych kosztach procesu orzec stosując normy wynikające z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Niezasadny był także zarzut kwestionujący prawidłowość prawnokarnej reakcji na popełnione przestępstwo. „Rażąca niewspółmierność”, o jakiej mowa w art. 438 pkt 4 k.p.k. a której wystąpienie winno skutkować modyfikacją rozstrzygnięcia pierwszoinstancyjnego, zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które winny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby zasadnie przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji a karą, jaką należałoby orzec w instancji odwoławczej, w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary, przewidzianych w art. 53 k.k.

Dokonując oceny orzeczenia o karze uznano, że prawidłowość rozstrzygnięcia zapadłego w tej części nie budzi jakichkolwiek wątpliwości. Orzeczenie w tym przedmiocie w sposób prawidłowy uwzględnia stopień zawinienia oskarżonego i stopień społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu, jak również prawidłowo realizuje jej ustawowo określone cele w zakresie oddziaływania indywidualnego i społecznego. W argumentacji przedstawionej przez apelującego brak jest racjonalnych przesłanek do dokonania zmiany orzeczenia w tym zakresie. Przede wszystkim punktem wyjścia dla sformułowania zarzutu o zbyt łagodnej karze oraz o zbyt krótkim okresie zastosowanego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, było kwestionowanie przez apelującego prawidłowości ustalenia odnośnie sposobu naruszenia przez oskarżonego obowiązujących go zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Skoro ostatecznie ustalono, iż prawidłowo przyjęto, że nastąpiło to w sposób nieumyślny, to ma to istotny wpływ na ocenę stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu czynu. Apelujący nie ma podstaw aby twierdzić, że zachowanie oskarżonego polegało na „znacznym przekroczeniu prędkości” i stanowiło „ostentacyjne naruszenie elementarnych reguł ostrożności”.

Wszystkie okoliczności mające wpływ na orzeczenie o karze zostały wzięte pod uwagę przez sąd I instancji i prawidłowo ocenione. Właściwą wagę nadano faktom dotychczasowej niekaralności sądowej oskarżonego, jego młodemu wiekowi, przyznaniu się i wyrażonej skruszce. Niezasadnie apelujący dokonuje oceny orzeczenia przez karze wyłącznie przez pryzmat skutku zachowania oskarżonego w postaci śmierci B. Z., skutku stanowiącego przecież zniemię przypisanego sprawcy występku z art. 177 § 2 k.k.

Z zasadne uznano rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności. Oskarżony jest osobą wcześniej niekaraną sędownie, dopuszczającą się popełnienia przestępstwa nieumyślnego, wyrażającą w toku całego postępowania szczerą skruchę. Te okoliczności pozwoliły na skorzystanie z instytucji oddziaływania probacyjnego z uwagi na pozytywną prognozę kryminologiczną. Takie orzeczenie winno być wystarczające dla powstrzymania oskarżonego przed naruszeniem norm postępowania chronionych sankcją karną.

Wobec powyższego zmieniono zaskarżony wyrok w jedynie ten sposób, że w opisie przypisanego oskarżonemu czynu dane pokrzywdzonego (...) sprostowano na (...) a jako podstawę prawną orzeczonego dozoru kuratora przyjęto art. 73 § 1 k.k. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy. Z uwagi na bezzasadność obu wywiezionych apelacji skarżących obciążono kosztami postępowania odwoławczego. Wymierzono oskarżonemu tytułem opłaty kwotę 30 (trzydziestu) złotych, zgodnie z art. 11 ustawy o opłatach w sprawach karnych a oskarżycielowi posiłkowemu tytułem opłaty kwotę 60 (sześćdziesięciu) złotych, zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych. Ponadto obciążono ich wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym za doręczenia i uzyskanie karty karnej w częściach równych, tj. w kwotach po 25 (dwadzieścia pięć) złotych a wydatkami związanymi z opiniowaniem przez biegłego J. K. obciążono wyłącznie oskarżyciela posiłkowego, gdyż to wyłącznie jego bezzasadna apelacja spowodowała poniesienie takich wydatków przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym.

SSO Adam Sygit SSO Mariola Urbańska-Trzecka SSO Małgorzata Lessnau-Sieradzka